

အဝဲ ဟ့ၣ် တ့ၣ် ပျၣ် တၢ် ကွဲးစီဆုံ :
တၢ် ထူးထီၣ် တၢ် အခီပညီအ
ခီၣ် ထံးခီၣ် ဘိတဖၣ်

He Gave Us Scritpure :
Foundations of
Interpretaption

တၢ် မၤလိခံ

Lesson Two

တၢ် အိၣ် ကတဲၣ် ကတီၤ သးလၢ တၢ် က
ထူးထီၣ် တၢ် အခီပညီ

Preparation For
Interpretation

တၢ်ဂ့ၢ်ခိတီၢ်တဖၣ် **TABLE OF CONTENTS**

၁. တၢ်ကတိၤဆၢန့ၣ် **Introduction**.....၃

၂. တၢ်ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢသးစီဆုံ **Dependence on Holy Spirit**.....၃

    (က) တၢ်ဒီးန့ၢ်ယွၤအစိကမီၤလၢပသးကံၢ်ပူၤ **Inspiration**

        ၁. တၢ်အခီၣ်ထံးလၢအတၢ်ဘးဒီးယွၤ **Divine Source**

        ၂. တၢ်သူပူၤကညီ **Human Means**

    (ခ) တၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်အခီပညီ **Illumination**

၃. တၢ်လိာ်ဘၣ်ပူၤကညီအတၢ်ထံးဂံၢ်ထံးဘါ **Need for Human Effort**.....၁၂

    (က) တၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ် **Importance**

    (ခ) တၢ်လုၢ်ဘၢတဖၣ် **Influences**

        ၁. တၢ်ထုးန့ၢ်တၢ်အခီပညီ **Exegesis**

        ၂. တၢ်ရူလိာ်မၤသကိးတၢ် **Interaction**

        ၃. တၢ်လဲၤခီဖျိ **Experience**

၆. တၢ်ကတိၤလၢခံ **Conclusion**.....၁၅

အဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပှၢတၢ်ကွဲးစီဆုံ: တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်
He Gave Us Scripture : Foundations of Interpretation
တၢ်မၤလိခံ **Lesson Two**

တၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤသးလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီ **Preparation for Interpretation**

တၢ်ကတိၤဆူၣ် INTRODUCTION

တဘျီလၢလၢဖဲပစးထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤတခါန့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအကူၣ်သ့လၢပကမၤတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤသးအကလုာ်လၢအဘၣ်လီၤ. လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လူၤကၢၣ်အပူၤ, ယုၣ်ဂျူးအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဟ့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အံၤလၢတၢ်ဒိတၢ်တံာ်အပူၤဖဲအဝဲတဲဖျါထီၣ်ပှၢတကၤလၢအအံၣ်ဒီးတ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ထီတဖျါ, ဘၣ်ဆၣ်လီၤတံာ်ကွံာ်လၢကမၤလၢပှၢအတၢ်ဖဲတၢ်မၤခိဖျါအဝဲတဲအိၣ်ကတဲာ်ကတိၤသးအဆိန့ၣ်လီၤ. ဂ့ၤလံာ်, တၢ်တမံၤလၢအလီၤပလိာ်လိာ်သးအံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဖဲအပဟဲဃီၤဆူတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၣ်ပၤပသးဒီးလံာ်စီဆုံမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအသဘံၣ်ဘျီလၢအလိာ်ဘၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကလုာ်ကလုာ်ဒီးထူးထီၣ်အသးလၢပတၢ်အိၣ်မူဒိတစီၤညါန့ၣ်လီၤ. အဆိ, ပကဘၣ်မၤလီၤတံာ်လၢပကတဲာ်ကတိၤသးလၢပကထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီလၢက့ၢ်အဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိခံခါတခါလၢပတၢ်မၤလိ *အဝဲဟ့ၣ်တ့ၣ်ပှၢတၢ်ကွဲးစီဆုံ: တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်* လၢအပိာ်လိာ်အံၤတဆိဘၣ်တဆိအပူၤ, တၢ်မၤလိလၢအပိာ်ထွဲလိာ်အံၤဟ့ၣ်လီၤအသးနီၣ်နီၣ်ဆူတၢ်ဃီထံပှၢပိာ်ခရံၣ်အံၤတဖၣ်ကဘၣ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပဟ့ၣ်တၢ်မၤလိအံၤအိၣ်တီလၢ “တၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤသးလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအဂီၢ်” ခိဖျါပကပညိာ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနီၤလၢကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢပကဘၣ်မၤတချူးပဖးဒီးထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ, ပကကွၢ်သကိးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤသးလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအဂီၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှၢလၢအရ့ဒိၣ်ခံထံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်, ပကဆိကမိၣ်ပာ်သးပတၢ်သန့ပသးလၢသးစီဆုံအတၢ်မၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးခံ, ပကပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်ပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ထူးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးပတၢ်ဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သန့ထီၣ်သးလၢသးစီဆုံ DEPENDENCE ON HOLY SPIRIT

ဖဲပယၢထီၣ်သးစီဆုံန့ၣ်, ပဝဲခဲလၢာ်ပသ့ၣ်ညါလၢခရံၣ်ဖိအါဂၤဒုးန့ၣ်အတၢ်စံးဆၢလၢက့ၢ်လီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါအဒုလၢအပာ်ဒိၣ်သးအတၢ်ဟ့ၣ်တဖၣ်-အတၢ်အိၣ်ဆိဒီးအတၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိၢ်လၢတၢ်အိၣ်မူကိးမုၢ်န့ၣ်ဒီးအပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါအဒုလၢမၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢပှၢစ့ၤကွၢ်ကွၢ်တၢ်အတၢ်အိၣ်မူကိးမုၢ်န့ၣ်ဒီးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဂ့ၤလံာ်, တၢ်လၢဘူးထီၣ်ပကတဲာ်ဘၣ်သးစီဆုံအတၢ်မၤလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီအပူၤကမၤလီၤတံာ်ဒီးတၢ်ဒီးပဝဲတကၤဘၣ်တကၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်, ပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသးဆူသးအတၢ်မၤ, ဘၣ်ဆၣ်လံာ်စီဆုံဒၣ်ဝဲသိၣ်လိပှၢလၢပကမၤတၢ်အံၤလၢက့ၢ်လီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်ကမာ်သးစီဆုံမ့ၢ်တၢ်သးတဆးအဒိၣ်အထီ; ဘၣ်ဆၣ်ပကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢဆူဒီးလၢက့ၢ်လၢလံာ်စီဆုံမၤလိာ်ပှၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သန့ထီၣ်သးလၢသးစီဆုံဒ်ပထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်အိၣ်ပညီစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မန့ၢ်လဲၣ်?

ပှၢ **Evangelical** ဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဘျါအပူၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢသးစီဆုံဟူးဂဲၤလၢမူဒါကျိၤကျဲအဒိၣ်အမုၢ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်သိၣ်လိအလံာ်လၢအဘၣ်သးတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီညါန့ၣ်တဟ့ၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢလၢတက့ၤဆူသးစီဆုံအမူဒါကျိၤကျဲဘၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်, ညါန့ၣ်ပမၤတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီလီၤကံာ်ဒ်အဝဲမ့ၢ်တၢ်မၤအသးလၢအတဘၣ်သးဒီးပှၢတကၤဖိဘၣ်, တၢ်အကျိၤအကျဲတခါလၢပမၤဘၣ်ထွဲဒၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိမိၢ်ပှၢမ့တမ့ၢ်ကျိၤကျဲတဖၣ်လၢပကန့ၣ်ပာ်လံာ်လၢပမၤလိအံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ထံၣ်တခါန့ၣ်တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီ, မ့တမ့ၢ်တၢ်ထူးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီ, မ့တမ့ၢ်လၢအဘၣ်သးပနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲခိဖျါပာ်ဃုာ်တၢ်မၤသကိးလၢပှၢကညါလၢအထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီဒီးသးစီဆုံအနီၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ် လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢသးစီဆုံလၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခီပညီအပူၤမ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်အစ့ၤကတၢၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်သးမ့ၢ်တၢ်အခီၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢတၢ်ဒုးဒိၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆုံအစိကမိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ခံၤသးစီဆုံဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဒုးဒိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အခီပညီအပူၤကညီလၢအထုးထီၣ်တၢ်အခီပညီန့ၣ်လီၤ. ပကယၣ်ဃီပသးအဆိကတၢၢ်ဆူတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒီးန့ၣ်ယွၤအစိကမိၤလၢပသးကံၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးန့ၣ်ယွၤအစိကမိၤလၢပသးကံၢ်ပူၤ INSPIRATION

ယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျီယဒိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢယကထံၣ်ဘၣ်ပူၤကွဲးလံာ်မံၤဟူသ့ၣ်ဖျါလၢအလံာ်တဖၣ်မၤစၤကယၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်နီၣ်မးလၢယခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ်လီၤ.ယသ့ၣ်ဟူးသးဂဲၤဒိၣ်မးလၢယကဆ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ကတဲအိၣ်အလံာ်တဖၣ်အခီပညီအိၣ်လၢယဂီၢ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.တတိၤလၢပတၢ်ကတိၤသကိးန့ၣ်,ယတဲအိၣ်ဘၣ်ဃးလီၤလီၤဆီဆိတၢ်ထံၣ်လၢအဘျုးအဖျါဒိၣ်အိၣ်လၢယဟံးန့ၣ်လၢအလံာ်အကျါတဘျုးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ကမၤကမၣ်လၢယဂီၢ်ဖဲ,အဝဲကွၢ်ထီၣ်ယဒီးစံး, “နမၤန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကမၣ်ခဲလၢာ်လီၤ!တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢယကွဲးလ့ၤတက့ၤဘၣ်လီၤ!” ဂ့ၤလံာ်,မ့ၢ်ဘၣ်စံးအစ့ၤကတၢၢ်,မၤကတုၤယသးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယသ့ၣ်ထီၣ်ယကသါန့ၣ်ဖးထီၣ်ဒီးအၢၣ်လီၤအိၣ်လၢ, “ဂ့ၤလံာ်,ယဆိကမိၣ်ပူၤလၢအကွဲးလံာ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတဲဝဲအခီပညီအါန့ၣ်ယသ့ၣ်ညါတက့ၢ်လီၤ.”

ဂ့ၤလံာ်,လၢကွဲးအါဘိန့ၣ်,တၢ်တမံၤဃီအံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤဒီးလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.ယွၤအသးစီဆုံထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤတၢ်ကွဲးစီဆုံအဖျါကိးဖျါဒီးလီၤ.ဒီးလၢတၢ်ဆိကမိၣ်အံၤန့ၣ်,အဝဲမ့ၢ်ပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.အဃီ,တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဆၢထၢၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပကဘၣ်ဃုထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအဝဲအလံာ်ပူၤလၢအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဆိကမိၣ်အခီၣ်ထံးခိၣ်ဘိအပူၤ,တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်စိကမိၤလၢပသးကံၢ်ပူၤအတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်မိၣ်ပုၤစံးဝဲလၢ: သးစီဆုံသုးပူၤကညီတဖၣ်လၢကကွဲးယွၤအတၢ်လီၣ်ဖျါဒိၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံဒီးမ့ၢ်ပူၤလၢအဆၢအတူၤဒီးပၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလၢကျဲလၢဒုးကဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့

ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢစီပုးတရူးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်အံၤလၢ ၂ပုးတရူး ဝး၂၀-၂၁:

သ့ၣ်ညါဆိတၢ်အံၤတက့ၢ်. လံာ်အကလုာ်လၢအံၤအကျါန့ၣ်,တၢ်တဒုးဒိၣ်ဖျါထီၣ်အခီပညီဖဲဒၣ်ပသးပလီၤနီတထီၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,ဝဲအကလုာ်တဟံဘၣ်ဝဲလၢပူၤဖဲဒၣ်ပူၤကညီအသးဘၣ်. မ့ၢ်ဒ်သးစီဆုံဘိထီၣ်အသးအသိးန့ၣ်,ယွၤ အပူၤစီဆုံကတိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ (၂ပုးတရူး ဝး၂၀-၂၁).

လၢလံာ်တတိၤအံၤအပူၤ,စီပုးတရူးစံးဝဲလၢလံာ်စီဆုံအဝဲအတၢ်တဲဆိပာ်စၤတၢ်ခဲလၢာ်စးထီၣ်ဝဲလၢသးစီဆုံဒီးလၢသးဆိၣ်ပူၤကညီလၢကကွဲးလီၤယွၤအတၢ်လီၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.တၢ်အကျါအကျဲအံၤဒုးန့ၣ်ပူၤသပုၤပုၤလၢတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးဝဲမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤနီၣ်,ဒီးလၢပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညီအတၢ်ကတိၤတဖၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးယွၤအတၢ်ကတိၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢ၂တံၢ်မသး ၃း၁၆ အပူၤ, စီပီလူးပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကွဲးစီဆုံခဲလၢာ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤအိၣ်လၢသးစီဆုံဒ်သိးသိးလီၤ. လံာ်စီဆုံမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်,ဘျုးစဲလိာ်အသးစးထီၣ်လၢအခီၣ်ထံးတူၤလၢအကတၢၢ်,လံာ်လီၤလီၤလၢလးတဘျုးလၢအမ့ၢ်တၢ်မူအကလုာ်,သ့ၣ်လီၤအသးဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျဲကျဲလၢတၢ်မူအပူၤ,လၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်မူအတၢ်လီၣ်ခဲလၢာ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤဖျါဒိၣ်ဒီးသးစီဆုံဒ်ပူၤကွဲးတၢ်အသိး,ဒီးတသ့ဝဲလၢသးစီဆုံအဂီၢ်လၢကထီၣ်ဒါလီၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသးမ့ၢ်တမ့ၢ်စံးလီၤအသးလၢအတမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ...အရူတဒိၣ်လၢနမ့ၢ်ဖးလံာ်ဝံးရမံၤယမ့ၢ်တမ့ၢ်စီပီလူးမ့ၢ်တမ့ၢ်စီပီယီၤနီၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်;အဝဲသ့ၣ်ခဲလၢာ်သူတၢ်ကတိၤအဖျါလီၤဆီတဖၣ်,ဘၣ်ဆၣ်သးလၢအအိၣ်လၢတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်န့ၣ်အလီၤခဲမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ,ဒီးဖျါသးတကဃီထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိၤတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဃုထၢအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ်ဒိၣ်ဒီးကထၢၣ်စတံဖၢၣ်ထီၣ်အတၢ်ကျိၣ်ထံၣ် Rev. Dr. Stephen Tong, translation

ခရံၣ်ဒီးအပျါအဘိၣ်တဖၣ်အးလီၤအသးဆူတၢ်ထံၣ်လၢသးစီဆုံထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိၤပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပူၤလၢအဂ့ၢ်ကျဲးစးပိာ်ခရံၣ်အခံတဖၣ်ထီၣ်ဘျုးကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျဲကျဲဝဲလၢကျဲကျဲတနီၤလၢလံာ်စီဆုံဘၣ်တၢ်

ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိအိန့န့လီၤ. သနကံ့,ပုၤလၢအအာ်လီၤအိလီၤခရံၣ်ဖိအတၢ်န့အိၣ်ဒီးတၢ်န့ပၢၤတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိအန့ဆၢၣ်လၢက့ၤလီၤဆိတဖၣ်န့န့လီၤ.

လၢပတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,ပကဟ်ဒိၣ်တၢ်ထံၣ်သၢမံၤလၢအဘၣ်ဃးတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိလၢအဖျါဒိၣ်လၢခ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါဒိၣ်အပူၤန့န့လီၤ. တၢ်,ပုၤတနီၤန့ၣ်ဝဲလၢတၢ်လၢပကိးလၢ **“romantic”** အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိတၢ်န့န့လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်အံၤန့ၣ်,သးစိဆံၣ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်ကွဲးလံာ်စိဆံၣ်တဖၣ်လၢက့ၤတဘိဃီလၢဟီၣ်ခိၣ်အပူၤကွဲးထိဖိတဖၣ်ဒီးပုၤကွဲးတၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်အိၣ်လၢကကွဲးလီၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးအသိးန့န့လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်န့ၣ်,တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်တဖၣ်ယွၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ဘၣ်လီၤ,မ့ၢ်မ့ၢ်ဒၣ်ပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညိအနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ပာ်ဖျါဒီးအတၢ်ထံၣ်န့န့လီၤ.

ခံ,ခရံၣ်ဖိအဂၤတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်လၢပကိးလၢ **“mechanical”** အတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိတၢ်န့န့လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်အံၤန့ၣ်,ပုၤကွဲးလံာ်စိဆံၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဒီးနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးဒ်အဝဲသ့ၣ်ကွဲးလံာ်စိဆံၣ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ယွၤအသးကိးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်တဖျါဘၣ်တဖျါလၢတၢ်ကကွဲးလီၤအိၣ်အဂီၢ်လီၤလီၤဒီးပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညိတဖၣ်ကွဲးနီၣ်တၢ်လၢအဝဲတဲတဖၣ်န့န့လီၤ.

သၢ,ပုၤ **Evangelical** ခရံၣ်ဖိအိၣ်ကတၢ်န့ၣ်ဝဲနီၢ်နီၢ်လၢသးအတၢ်မၤဘၣ်ဃးတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိတၢ်မ့ၢ်“တၢ်လၢယွၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လၢပုၤအသးကံၢ်ပူၤဒဲ” န့န့လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်အံၤန့ၣ်,သးစိဆံၣ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်ကွဲးလံာ်ပုၤကညိတဖၣ်လၢကကွဲးဝဲဒီးကွဲးထံသမံသမိဒီးစၢ်ဘျၢန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်န့န့လီၤ.ဒ်တၢ်အစၢအသိး,လံာ်စိဆံၣ်အတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်မ့ၢ်ယွၤအကလုာ်ကထိန့န့လီၤ.တဘျီဃီ,သးစိဆံၣ်ပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညိအနီၢ်ကစၢ်အသကဲးပဝး,တၢ်လဲၤဒီဖျါ,တၢ်ထံၣ်,ဒီးအတၢ်ပာ်လီၤသးတဖၣ်ဒ်အဝဲအံးထွဲကွဲးထွဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးန့န့လီၤ.အဃိ,တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညိအတၢ်ကတိၤအဖျါဒိၣ်နီၢ်မးန့န့လီၤ.တၢ်ထံၣ်သၢထံၣ်တထံၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒဲအတၢ်အုၣ်သးဘၣ်ဃးတၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိတၢ်အန့ဆၢၣ်အဂ့ၤကတၢ် န့န့လီၤ.

တၢ်ဖးလံာ်စိဆံၣ်မ့ၢ်ကျိၤကျဲၤလၢအထီၣ်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်ပတၢ်သးစၢ်ဆၢ,ဒီဖျါတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢအကယၢတဖၣ်လၢပုၤကွဲးလံာ်အိၣ်အိၣ်ဒီးဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိပုၤတဖၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အလုာ်အလုာ်သကဲးပဝးယွၤလီၤဝဲလၢက့ၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကွဲးဝဲအပူၤ,လၢကျဲၤလၢအဝဲသ့ၣ်ဒုးဘၣ်ထွဲဝဲအိၣ်ဆူၤပုၤအိၣ်လၢအကပိာ်ကဟ,ဒီးလၢတၢ်ကတိၤလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်အပူၤန့န့လီၤ.ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အလုာ်လုာ်သကဲးပဝးတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢယွၤအကလုာ်ကထိအဂီၢ်ဒီ

ဖျါယွၤသ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢက့ၤလီၤဆိတဖၣ်အပူၤအိၣ်ဂီၢ်ဂီၢ်အဃိန့န့လီၤ. အဒိ,န့အိၣ်ဒီးပုၤလုာ်တၢ်အဒိၣ်တဖၣ်လၢအကွဲးတၢ်,န့အိၣ်ဒီးပုၤထူစံာ်လၢအကွဲးတၢ်,ပုၤကွဲးသိလၢအကွဲးတၢ်,န့အိၣ်ဒီးစိၤဟလၢအကွဲးတၢ်,န့အိၣ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်လၢအကွဲးတၢ်,ဒီးန့အိၣ်ဒီးပုၤလၢ,လၢပကိးအိၣ်လၢစါ,ခဲအံၤ,အိၣ်ဒီး**Ph.D**လၢစ့ၤတြုၣ်ဖျါ,တၢ်မာဖိစိၤပီလူး,ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤဖိၣ်န့ၣ်လံာ်စိဆံၣ်အလီၤလံာ်ဒ်န့ၣ်အသိးဟ့ၤလုာ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးဟ့ၤလုာ်အကျိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကဟံးန့ၣ်ဟ့ၤလုာ်ကျိၣ်ဒီးထုးထီၣ်န့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီလၢကဟ်ဖျါထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပီညါအတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဒီးကျိၣ်လၢအအိၣ်တၢ်တဖၣ်န့န့လီၤ.

ဒီးကထာ်ဟီၣ်ဝံၣ်အဲၣ်း **Dr. Howard Eyrich**

အဒိ,ဒိကန့ၣ်ကျဲၤလၢစိးပုးတရူးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထိုက်ဟူးထိုက်ဂဲဟွာ်စိဟွာ်ကမိတၢ်အန့ဆၢၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်တၢ်လၢပုၤသးကံၢ်ပူၤလၢ ပုးတရူး ၃:၁၅:

ဒီးပာ်ပကစၢ်အတၢ်ဝံသးစူၤလၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤတက့ၢ်. ဒ်ပဒီပုၤဝဲသးဘိစိၤပီလူးကွဲးန့ၣ်စ့ၢ်ကိးသုဒ်တၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်အသိးန့န့လီၤ (ပုးတရူး ၃:၁၅).

လၢလံာ်တတိၤအံၤအပူၤစိးပုးတရူးလီၣ်ဖျါထီၣ်စိၤပီလူးအလံာ်ပရၢတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်တူၢ်လိာ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်န့န့လီၤ. လၢကျဲၤတဒိန့ၣ်,အဝဲစံးဝဲလၢ,“စိၤပီလူးကွဲးဝဲ” န့န့လီၤ.အဃိ,စိးပုးတရူးပာ်ဂၢ်ပာ်ကျဲၤဝဲစိၤပီလူးအတၢ်ပာ်ဃုာ်ပာ်ဂီၢ်လၢအ

ဝဲအလံာ်ပရၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢကျဲအကတဘိန့ၣ်,စီၤပုးတရူးတဟ့ၣ်ဒၣ်တၢ်လၢကတီၤဆူစီၤပီလူးဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်, အဝဲတၢ်နီၣ်ဝဲလၢစီၤပီလူးကွဲးဝဲ, “ဃုာ်ဒီးတၢ်ကူၣ်သ့လၢယွၤဟ့ၣ်လီၤဒီး” န့ၣ်လီၤ. စီၤပီလူးအလံာ်ပရၢတဖၣ်မ့ၢ်ခၢၣ်စးလၢ ယွၤအတၢ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်ဒီဖျါလၢသးစီဆုံအတၢ်ပာဆၢန့ၣ်ကျဲအဃိန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဘၣ်ဃးဒီးယွၤအကလုာ်ကထိတၢ်ကတီၤကိးဖျါဒီးလၢတၢ်ကွဲးစီဆုံအပူၤဘၣ်တၢ်ထီၣ် ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမီၤလၢသးစီဆုံန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢယွၤအကလုာ်ကထိအဂီၢ်: တၢ်ကတီၤတဖျါစ့ၢ်စ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢပုၤကညီနီၣ်နီၣ်,ဒီးကျဲလၢလီၤကမၢကမၢအပူၤ,ယွၤအတၢ်သ့တၢ် လၢာ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲာ်ပာဆၢပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတကတၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ဒီးတၢ်လဲၤဒီဖျါတဖၣ်ဒီးသီးလၢအဝဲသ့ၣ်အနီၣ် ကစၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,အဝဲသ့ၣ်အလံာ်ဖါလဲၤဖါအလုာ်အလၢကမၢဟ်ဃုာ်,ဒီးတဘျီပီလံာ်စီဆုံမ့ၢ်ယွၤအကလုာ် ကထိနီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ,အဒိဖဲနဖးဝဲယံာ်ရမံၤယၢန့ၣ်,နဒီးန့ၣ်တၢ်ပလၢာ်ဘၣ်ဘၣ်ဃးအဝဲအတၢ်သးဒုးဒီးတၢ်သး အိၣ်ယွၤအပူၤဂီၢ်မ့ၢ်;ဖဲနဖးတၢ်သးခုကစီၣ်လုၤကုာ်န့ၣ်,နဒီးန့ၣ်တၢ်ပလၢာ်ဘၣ်ဘၣ်ဃးအမဲာ်ချဲလၢအသးအိၣ်တၢ် လၢကကူၣ်စါယါဘျီတၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲးဒီးအတၢ်အဲၣ်တၢ်စံာ်စါတဲၤဒီးတၢ်စံာ်စါတဲၤလၢအဘၣ်အမ့ၢ်အတီန့ၣ် လီၤ.ယအဲၣ်ဒီးစံးလၢ,ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်အနီၣ်ကစၢ်အလုာ်လၢသကဲးပဝးဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လဲၤဒီဖျါဆဲးကပြုၢ် လီၤ.န့ၣ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံအပူၤ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်န့ၣ်မၤအသးတအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလီၤမၤကွံာ်ယွၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးအတၢ် ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအတၢ်တီၣ်နီတစဲးဘၣ်လီၤ.

ဒီးကထာ်ဖဲလံးရဲခဲန့ၣ် Dr. Philip Ryken

ပုၤလံာ်ပုၤတကလုာ်လၢလၢအဖးတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ထံၣ်န့ၣ်လုာ်လၢလီၤဆီသ့ဝဲ,ဒီးလၢပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်သ့ဝဲအဝဲ သ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဟ့ၣ်ဒီဖျါလၢကျဲလီၤဆီတဖၣ်ပုၤပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသး,ဒီး တၢ်ဃုာ်ထာအကလုာ်လီၤဆီတဖၣ်လၢပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်မၤဝဲလၢကမၢဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ပီးတၢ်လီၤအဃိန့ၣ်လီၤ. အဒိ, လၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဖၣ်အပူၤပထံၣ်ဘၣ်မၤကူၣ်လၢအတမၤဖျါကဲာ်ဆိးလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ...မ့တမ့ၢ်မၤဖျါ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါ,ဘၣ်ဆၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်စံာ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်စ့ၢ်ဝဲ,ဖဲတၢ်သးခုကစီၣ်ယါဟ့ၣ်လၢပုၤဝဲဒီးတၢ် စံာ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်,လၢအဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်သးစဲလီၤဆီတမံၤန့ၣ်လီၤ.အဃိပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်ကွဲးဖျါထီၣ်အနီၣ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲအလုာ်အလၢ,အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ,အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်,ဒီးတၢ်န့ၣ်ဖျါဝဲ ဆုံဆုံလၢတၢ်လီၤဆီလၢပထံၣ်လၢလံာ်အကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်ကတီၤတဖၣ်န့ၣ်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ. ယွၤထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အသးပုၤလၢကျဲဒီဖျါန့ၣ်ကျဲအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်တဲဝဲဒီးဆၢထာ်လၢတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဲဝဲအလီၤခံ,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲပျဲအဝဲသ့ၣ်တဲဖျါထီၣ်အီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အ နီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအကျဲန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာ်ဒါရဲအဲလံာ်ဘိး Dr. Darrell L. Bock

ပကထိးဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အရဲဒိၣ်ခံထံၣ်ဘၣ်ဃးယွၤအတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမီၤလၢအဟဲကဲထီၣ်ဒၣ် လၢပုၤအသးကံၢ်ပုၤလၢမၤစၢပုၤလၢပကသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အဒိပညီအတၢ်မၤအဂီၢ်: တၢ်,တၢ်ဂ့ၢ်လၢသးစီဆုံ မ့ၢ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢအဟဲလၢယွၤ; ခံ,တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဝဲမၤတၢ်ဒီဖျါသ့ဝဲပုၤကညီလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံ န့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးတၢ်ထံၣ်လၢသးမ့ၢ်လံာ်စီဆုံအ ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤနီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ထံးလၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤ Divine Source

ဒီပုၤတကလုာ်လၢအထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံခဲလၢာ်အစိကမီၤအသိးန့ၣ်,သးစီဆုံအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ လံာ်စီဆုံအဒိပညီလီၤတံာ်လီၤဆဲးဒီးကျဲလၢအဝဲဒုးသ့ၣ်ညါလီၤအဒိပညီဝဲန့ၣ်အတၢ်ကူၣ်သ့တံာ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.အဃိ,တၢ်အိၣ်ထံး ကတဲာ်ကတီၤသးလၢတၢ်ကထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်အဒိပညီဟ်ဃုာ်နီၣ်ကစၢ်တၢ်မၤဘၣ်ထွဲးဒီးသးစီဆုံဒ်အဝဲသ့ၣ်အပူၤ ကွဲးလံာ်တံာ်နီၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်သုးဘူးပသးဆူလံာ်စီဆုံအိၣ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်လီၤသး.လၢတၢ်အးလီၤပသးနီၣ်နီၣ်ဆူဒီး န့ၣ်လီၤ.

ယဆိမိန်မုတ်အရူဒိန်လၢပကသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံလၢတၢ်ကနၢ်ပၢၢ်လံာ်စီဆုံဂ့ၤတၢ်ဘၣ်ဘၣ်,ဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်
ယိာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယဆိမိန်ဖျါဆုံဝဲလၢပတၢ်တၢ်လိၣ်သန့ထီၣ်အသးလၢသးစီဆုံလၢကနၢ်ပၢၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်
ကစီၣ်ဒၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖဲအံၤဒီး,လံာ်စီဆုံတမ့ၢ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်စံာ်တဲာ်တဲာ်လီၤတၢ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤ
ဘၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကနၢ်ပၢၢ်အိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်အဂီၢ်,အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂျါအတၢ်လၢပကသိကမိၣ်လၢအဝဲ
အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်နီၣ်နီၣ်လၢတၢ်ကဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံအစီဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂျါလၢ
တၢ်န့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်,ဒီးယအာၣ်လီၤနီၣ်နီၣ်ဃုာ်တၢ်ဒီးအတၢ်တဲာ်ဖျါထီၣ်,လၢသးစီဆုံထီၣ်ဟူးထီၣ်
ဝဲပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိဒ်သီးလၢပကနၢ်ပၢၢ်တၢ်လၢသးစီဆုံအဲၣ်ဒီးတဲာ်ဝဲခိဖျါ
ပုၤကွဲးလံာ်တဖၣ်အံၤလၢပုၤပုၤအဂီၢ်,ပကဘၣ်အိၣ်စဲဘူးဒီးနီၣ်သးအနီၣ်ထံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်အဝံးအၤဘးယၢၣ် **Dr. David R. Bauer**

လၢတၢ်မၤအသးအါတၢ်န့ၣ်,ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်တူၢ်လိာ်ဝဲသးစီဆုံအတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိတၢ်
ကမိၣ်ဖျါဖျါဒီးလီၤလီၤဒ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်သမၤပုၤကွဲးလံာ်ပုၤကညိအမူ
အဒါအပူၤ,အဝဲသ့ၣ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲလၢသးစီဆုံမ့ၢ်ပုၤကွဲးတၢ်ကွဲးစီဆုံနီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ,လၢမၤတၢ် ၄:၂၅ န့ၣ်,စီပုးတရူးဒီးစီယီဟ့ၣ်ဆ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢတၢ်အာၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ထီၣ်စံး
ထီၣ်ပတြၢ ၂, စံးဝဲ:

နစံးလၢန့ၣ်ပုၤစီအဝံးအသးဒိၣ် (မၤတၢ် ၄:၂၅)

လၢကွဲးဒ်န့ၣ်အသီး,ဇၢတြၢ ၃:၇-၈ စံးကတိၤဘၣ်ဃးထီၣ်စံးထီၣ်ပတြၢ ၉:၅-၈ လၢကွဲးဒ်အံၤ:
**မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး,ဒ်သးစီဆုံစံးဝဲဒၣ်အသီးန့ၣ်,မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ,သ့မ့ၢ်န့ၣ်ဟူၤအကလုာ်ဒီး,မၤကီၤထီၣ်သ့သး,ဒ်လၢ
တၢ် မၤတံာ်တံာ်,လၢတၢ်လုပစီအမ့ၢ်တနံၤလၢပုၤမ့ၢ်ကနၢ်တဂ့ၤ (ဇၢတြၢ ၃:၇-၈).**

လၢလံာ်တဖၣ်အံၤဒီးလံာ်အတိၤအကတဖၣ်အပူၤ,ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ပာ်ဝဲသးစီဆုံဒ်ပုၤလၢအထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲ
ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမိၣ်တက,ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,မ့ၢ်ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံနီၣ်နီၣ်တကန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်သန့ထီၣ်အသးလၢ
တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲအံၤဒ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသးလၢကဖး,ထူးထီၣ်အနီၣ်ပညိ,
ဒီးမၤထွဲလံာ်စီဆုံန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဘၣ်ထွဲလံာ်စီဆုံအနီၣ်ထံးလၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤအရူဒိၣ်ကတၢ်တထံၣ်မ့ၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်တီတၢ်လီၤလၢ
တၢ်သံကွၢ်လၢအဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တသ့န့ၣ်လီၤ. သန့က့,တဘျီတၢ်တဘျီ,ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢအတၢ်တဖၣ်စံးဝဲ
လၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်သးအတၢ်ပာ်ဃုာ်ပာ်ဂီၢ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမိၣ်အပူၤ,ဘၣ်ဆၣ်
အဝဲသ့ၣ်တအာၣ်လီၤဝဲလၢသးစီဆုံဒ်သဒါလံာ်စီဆုံလၢတၢ်ကမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒိကန့ၣ်တၢ်လၢယုာ်ဂျူးစံးဝဲဘၣ်ဃးသး
စီဆုံလၢယီၤဟ့ၣ် ၁၄:၁၆-၁၇:

**ဒီးယကဃုတၢ်လၢပၢၢ်ဒီးကဟ့ၣ်လီၤသ့လၢပုၤမၤစၢတၢ်လၢအကတကဒ်သီးအကအိၣ်ဒီးသ့လီၤထူလီၤယိာ်လီၤ.
အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်သးလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢပာ်ဒိၣ်ဖိတူၢ်လိာ်အိၣ်တသ့ဘၣ် (ယီၤဟ့ၣ် ၁၄:၁၆-၁၇).**

ဖဲယုာ်ဂျူးကိးသးစီဆုံလၢ“သးလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီန့ၣ်,”အဝဲပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢသးစီဆုံမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ
နီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ,ပမၤလီၤတံာ်သ့လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢသးထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီနီၣ်
နီၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တလီတၢ်ဘၣ်; အဝဲသ့ၣ်တထီၣ်ဒါလိာ်အသးဘၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,ပတၢ်အိၣ်ကတဲာ်က
တိၤသးလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အနီၣ်ပညိအဂီၢ်တနီၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အာၣ်လီၤတူၢ်လိာ်သးစီဆုံဒီးတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢအဝဲထီၣ်ဟူးထီၣ်
ဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမိၣ်တဖၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့လၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ.

**စီယီလူးစံးဘၣ်စီတံာ်မသ့လၢယွၤအကလုာ်ကထီဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမိၣ်လၢယွၤ-
theopneustos - ဘၣ်တၢ်ကတိၤကသွံဒ်အိၣ်လၢယွၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤကသွံဒ်အိၣ်
လၢယွၤဒီး,ပသ့ၣ်ညါလၢတၢ်အနီၣ်ထံးအံၤလၢဝဲပုၤဝဲ,တၢ်အနီၣ်ထံးပုၤဖျါဒီးတၢ်ကမူကမ့ၢ်,ဒီးတၢ်တမံာ်လၢလၢ**

လၢအဟဲထီၣ်လၢအပူၤကတၢၢ်လၢပုၤဒီးပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ကမၢၢ်ဒ်သိးသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ယွၤအတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်
ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမီၤန့ၣ်လီၤ. သးစီဆုံမ့ၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးသးမ့ၢ်အိၣ်လၢယပူၤ,ဖဲယမၤလိ
အကလုာ်ကထိဒီး,ယကတၢၢ်အိၣ်ဘျး,လၢကနၢ်န့ၣ်သးလၢကတၢၢ်ယတၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ညါဒီးတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်,မိဖျိ
အဝဲထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်လၢကတၢၢ်မၤလိဒီးသးန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢပူၤတကၤလၢအထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်
ထီၣ်ယွၤအကလုာ်ကထိအတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အဖီခိၣ်လၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.သရၣ်တမ့ၢ်ကအိၣ်ဝဲနီၣ်တ
ကလၢအတၢ်ပူၤန့ၣ်ပူၤကွဲးလံာ်,ဒီးပူၤကွဲးလံာ်မ့ၢ်သးန့ၣ်လီၤ.ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဖီ,ဖဲသရၣ်လၢအဒုးကတီၤထီၣ်ပသးမ့ၢ်
သးန့ၣ်,ပူၤတအိၣ်ဝဲနီၣ်တကလၢအကတၢၢ်ယတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်စံးတ့ၢ်အိၣ်,တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ထီၣ်
ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ပညိသ့,အါန့ၣ်သရၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ,လၢအကွဲးဝဲအဆိကတၢၢ်ဘၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်မဲးကူန့ၣ်အတၢ်ကျိၣ်ထံ Dr. Miguel Nunez, translation

အိၣ်ကးစတံ,လၢအမ့ၢ်ဘံးရိုးလၢအအိၣ်လၢတံးပိၣ်,ဝဲဖျါထီၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်နီၣ်နီၣ်အံၤလၢအလံာ်ပရၢ ၈၂,အဆၢ
ဒိၣ် ၁, အတီၤ ၃တီၤတတီၤအပူၤ,ဖဲအဝဲကွဲးဝဲတၢ်ကတီၤတဖၣ်အံၤ:

ယမၤလိန့ၣ်လၢယကတၢၢ်တၢ်ယူးယိၣ်ဒီးတၢ်လၢကတီၤဒၣ်ဆူလံာ်စီဆုံအလံာ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒူးတ့ၢ်အိၣ်
လၢနီၣ်ထီၣ်နီၣ်ဒူး:ထဲဒၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဖိယန့ၣ်လီၤ.တံာ်လီၤဆဲးလၢပူၤကွဲးအိၣ်တဖၣ်ပူၤဖျဲးလၢတၢ်ကမူၤက
မၢ်နီၣ်နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

အိၣ်ကးစတံအတၢ်ကတီၤပာ်ဖျါထီၣ်လံာ်စီဆုံအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤတၢ်မၤန့ၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိလၢပူၤအ
ပူၤဒီးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံဒၣ်ဝဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ,ပူၤလၢအညါန့ၣ်ဒီးလံာ်စီဆုံကိးကဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢလံာ်စီဆုံအကူၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢအတၢ်တၢ်ဒီးပူၤလၢအ
ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအတၢ်ကတၢၢ်တဖၣ်ဒၣ်လဲာ်လီၤ. တဘျီတၢ်တဘျီ,လံာ်စီဆုံအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢအထီၣ်ဒဲအံၤ,ပနီၣ်
ကစၢ်အတၢ်လဲၤဒီဖျါတဖၣ်,ဒီးလံာ်စီဆုံအတီၤအကတဖၣ်ဒၣ်လဲာ်လီၤ. ပကဘၣ်မၤဘၣ်ထွဲပသးဒီးတၢ်ကီၤတၢ်ခဲလၢအပူၤ
တြၢၢ်ကလံာ်တဖၣ်အံၤဒဲလဲာ်? ဂ့ၤလံ,ပူၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိတဖၣ်အိၣ်ဒီးကျဲအါမးလၢကဘျီဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ဒ်သိးအံၤ
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်,အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဝဲဖျါထီၣ်က့ၤတဖၣ်လီၤဆိတမ့ၢ်မိဖျါလၢလံာ်စီဆုံအလုၢ်လၢသကဲးပဝး
အသိဘၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်ဒီဖျါလၢပူၤထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိအလုၢ်အလုၢ်သကဲးပဝးဆူယွၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအသိန့ၣ်လီၤ.

လၢကတၢၢ်တခိန့ၣ်,ပူၤလၢအသမာဝဲလၢ,သးစီဆုံလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်စိကမီၤအပူၤထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤလံာ်စီဆုံအတၢ်
ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိလၢတၢ်ပဲာ်ထံနီၣ်ဖးတၢ်အပူၤတဖၣ်,စိကစီၤထီထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်လၢသးအတၢ်စိတၢ်ကမီၤ
အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢကတၢၢ်တခိန့ၣ်,ပူၤလၢအအာၣ်လီၤသးအတၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤလၢအိၣ်ဒီးအစိကမီၤတဖၣ်ဖးဝဲလံာ်စီဆုံ
အိၣ်ဒီးတၢ်အးလီၤသးနီၣ်နီၣ်,မ့ၢ်လၢဒီးန့ၣ်ဝဲအိၣ်လၢအမ့ၢ်အတီၤဒီးဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့,ဖဲအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အုၣ်ကီၤဝဲအတၢ်
မ့ၢ်တၢ်တီၤတသ့အခါဒၣ်လဲာ်လီၤ.

ဖဲပဟဲဆူလံာ်စီဆုံအအိၣ်န့ၣ်ပဟဲပဟဲဒၣ်ဆူပူၤကညိအကတၢၢ်အလံာ်အအိၣ်ဘၣ်လီၤ. ပဟဲဆူလံာ်တဘျီ,
လၢအဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမီၤလီၤလိာ်လီၤလးလၢယွၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်အိၣ်ပညိလၢပဖး
လံာ်စီဆုံဒ်သိးဒၣ်ပဖးလံာ်အကတဘျီတသ့ဘၣ်လီၤ.ခဲအံၤတၢ်ကဘၣ်စံးလၢ,ယွၤဒုးသ့ၣ်ညါလီၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ
အသးလၢပကျိၣ်,ပလုာ်ပလုာ်,ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဖီပစးထီၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်ဖိးလဲာ်ဖိးလၢအအိၣ်လၢဖဲန့ၣ်တ
ဖၣ်အိၣ်ပညိယိယိဖိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်အိၣ်ကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ဒီး,ပသးပူၤနီၣ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်လံာ်လၢအစီဆုံတဘျီ
လၢယွၤတမ့ၢ်ထဲထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ပညိလၢအခိၣ်ထံးဖိးဘၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်ဆဲးထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အ
စိကမီၤလၢပသးပူၤ,ဒ်သိးလၢယတၢ်မ့ၢ်ပူၤကညိအတၢ်ကမူၤကမၢ်သ့,ယတၢ်မ့ၢ်ပူၤကညိအတၢ်ဒီးတူၢ်တၢ်ဒီးဘး
သုတဒိၣ်ဘၢတၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအဂီၢ်,သးစီဆုံကဘၣ်မၤတၢ်တဘျီယူၢ်ပီၤလၢယပူၤဒ်ပူၤဖးလံာ်ဒီးပူၤထူး
ထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိလၢကန့ၣ်ပၢၢ်တၢ်လၢယွၤအဲၣ်ဒီးတဲဘၣ်ယၤဒီဖျါတၢ်ကစီၣ်အံၤန့ၣ် လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ကူအိၣ်စိၣ် Dr. John Oswalt

သးစီဆုံအမှုအဒါလာတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အခီပညီအပူၤမ့ၢ်မနုၤလဲၣ်? မ့ၢ်တၢ်သံကွၢ်လၢအရူၤဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤန့ၣ်,သးစီဆုံထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအစိကမိၤ,ဖျါဖျါဖျါလၢပအဲၣ်ဒီးဆိကမိၣ်,မတၤမ့ၢ်ပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံအိၣ်ကျၢၢ်ဒီးပသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်သ့မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.သးစီဆုံမ့ၢ်ပူၤလၢအသိၣ်လိပူၤဒီဖျါတၢ်အကလုာ်ကထိဘၣ်ဃးယွၤမ့ၢ်မတၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်ခံမံၤတမံၤမ့ၢ်ဝဲလၢသးစီဆုံမ့ၢ်တၢ်လၢအလိၣ်နီၣ်နီၣ်လၢတၢ်ကန့ၣ်ပၢၢ်လံာ်စီဆုံဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လၢၤကရံၣ်သ့း

၂န့ၣ်,အဝဲတဲဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဆၢဖိ ၁၄ န့ၣ်စံးဝဲလၢး

ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပူၤနီၣ်ခိဖိတတူၢ်လိာ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးယွၤအသးဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကလီၤကလီၤလၢအမဲၣ်ညါ, ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲတသ့ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပသ့ၣ်ညါအီၤလၢသးန့ၣ်အပိၣ်လီၤ (၁ကရံၣ်သ့း ၂:၁၄).

အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပူၤတကၤလၢအအိၣ်ဒီးသးစီဆုံန့ၣ်လီၤ. အပိၣ်န့ၣ်လိၣ်လၢပကဘၣ်သံကွၢ်ယွၤလၢကဆၢန့ၣ်ပူၤသးစီဆုံဒီးကမၤပူၤဒီးအသးစီဆုံဒ်သီးလၢပကဒီးန့ၣ်တၢ်လၢအဝဲသိၣ်လိလၢအကလုာ်ကထိအပူၤတီတီလီၤလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထာၣ်ဘၢဖိသြးစံ Dr. Vern Poythress

ပကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်လၢသးစီဆုံမ့ၢ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိလၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤဝံၤ,တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစိကမိၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ်တၢ်လၢပူၤအသးပူၤအတၢ်တူၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပျၢၢ်ခိထီၣ်တထီၣ်လၢပကယၤထီၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢသးစီဆုံသ့ပူၤကညီအကျဲတဖၣ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူပူၤကညီ Human Means

တဘျီတျီပူၤခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဟူးဂဲၤလီၤကံၤဒ်အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အသးလၢယွၤဟ့ၣ်လီၤပူၤလံာ်စီဆုံလီၤလီၤ,ဒ်သိးပူၤမိမိၣ်ဖိဒီးမူစလ့ၣ်ဖိတဖၣ်စံးဝဲလၢအဒီးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အလံာ်စီဆုံတဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. မိမိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢယွၤဟ့ၣ်လီၤမိမိၣ်အလံာ်လၢအကွၢ်အဂီၢ်လၢပူၤပူၤအပူၤဆူကွဲးစံးမံၣ်,ဒီးအံၤစံးမာဲတၢ်ကိးသကြီထီၣ်တမံၤဃီဘၣ်ဃးခိရၤဟဲလီၤတဲာ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ဒ်ယွၤဟ့ၣ်ပူၤလံာ်စီဆုံအသိးဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ပူၤ,ယွၤပျဲတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီဖျါပူၤကညီကွဲးလံာ်အကျဲတဖၣ်; အဝဲလိၣ်ဖျါထီၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်အသးဒီဖျါတၢ်ဟ့ၣ်ဒီးပူၤကညီအကံၢ်အစိလီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုဒီအပူၤ,သးစီဆုံကြးဒုးဟးထီၣ်ကွဲးတၢ်ဒိၣ်ဘၢမနုၤဂုၤမ့ၢ်ပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညီအတၢ်ပာ်ဃုာ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲကြးလိၣ်ဖျါထီၣ်လံာ်စီဆုံအတီၤကိးတီၤဒဲးဒ်သိးလၢပသ့တလိၣ်တဲာ်ဝဲန့ၣ်တကူၢ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးဒီးလၢပူၤတကၤဒီးအဂၤတကူၢ်လၢပူၤအဂၤတကၤတဂုၤအဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတမာဲဘၣ်. လၢအတၢ်ကူၢ်သ့လၢအဟးဂီၤတသ့ဘၣ်အပူၤ,အဝဲဃုထာဝဲလၢကပာ်ဃုာ်ဒီးမၤတၢ်ဒီဖျါတၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်ထီၣ်ဂဲၤပူၤသးဒီးပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညီတဖၣ်အနီၣ်ကစၢ်လုာ်လၢသကဲးပဝးန့ၣ်လီၤ. အပိၣ်,တၢ်ဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံအစိခိၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခီပညီအပူၤတက့တမိမ့ၢ်တၢ်ပာ်ဒိၣ်ကျဲလၢအဝဲထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆုံအစိကမိၤလၢအအိၣ်ထီၣ်လၢပူၤအသးကံၢ်ပူၤဒုၣ်ဝဲ,ဒီးန့ၣ်ပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညီလၢအဝဲထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အပိၣ်,ပမ့ၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခီပညီလၢကျဲလၢအဝဲအဲၣ်ဒီးပမးဒီး,ပကဘၣ်န့ၣ်ပၢၢ်လၢတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးဒီးလၢပူၤအါဂၤ,ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ပူၤကွဲးလံာ်တဖၣ်အတၢ်လီၤဆိန့ၣ်လီၤ.

အဒိ,ပူၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်မးသဲ,မၢ်ကူး,လူၤက့ၣ်,ဒီးယိၤဟ့ၣ်အါဒုၣ်တၢ်တက့ၢ်ကွဲးဝဲတၢ်မၤအသးတမံၤဃီဘၣ်ဃးယုၣ်ရှုၤအတၢ်အိၣ်မူ,တၢ်သံဒီးတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အလံာ်တဖၣ်တဒ်သိးသိးဘၣ်လီၤ. လံာ်မးသဲလီၤဆိဒီးမၢ်ကူးလီၤ. လံာ်မၢ်ကူးလီၤဆိဒီးလံာ်လူၤက့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်လူၤက့ၣ်လီၤဆိဒ်ဒုၣ်ဒီးလံာ်ယိၤဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကံာ်ဘၣ်. အဝဲအံၤမ့ၢ်ကျဲလၢသးစီဆုံဃုထာလၢကထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆုံအစိကမိၤအသ့အသ့န့ၣ်လီၤ.

ဒီဖျါတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိကမိၤလၢပူၤအသးကံၢ်ပူၤဒုၣ်ဝဲအပိၣ်,ထီဘိပကဘၣ်တူၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်အပူၤကွဲးလံာ်လၢအမ့ၢ်ယွၤဒီးအဝဲသ့ၣ်အပူၤကွဲးလံာ်ပူၤကညီခံကပၤလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပအိၣ်ကတဲာ်က

တီထွင်ပေးသောလောကထူးထိုက်လံာ်စီဆုံအနိပညီန့ၣ်, မ့ၣ်တၢ်အရူဒိၣ်လၢပကဟ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢပဗုထံၣ်တၢ်လၢသးစီဆုံအဲၣ်ဒီး တဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်အိၣ်ကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ဒီး, ပတၢ်ထူးထိုက်တၢ်အနိပညီတလၢတပျၢဘၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး စ့ၢ်ကိးသးမၤတၢ်ခိဖျိပျၢကညီ, ခိဖျိအဲၣ်သ့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်အလုၢ်အလၢသကးပဝး, အဲၣ်သ့ၣ်အတၢ်လဲၤခိဖျိ, တၢ်ထံၣ်ဒီးတၢ် ပာ်ဒိၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးစီဆုံအတၢ်ကတီၢ်အဖျၢၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးမ့ၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယွၤအကလုၢ် ကထီၤဟဲဆူပအိၣ်ခိဖျိပျၢကညီလၢအဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤအိၣ်လၢသးစီဆုံ, ဒီးအဲၣ်သ့ၣ်ကွဲးတၢ်လၢကွဲးလီၤဆီတဖၣ်အပူၤ လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ, ပကဘၣ်အိၣ်ကတီၢ်ကတီၢ်ပနီၣ်ကစၢ်ဒဲးအသးထီၣ်ဘုၣ်ဒီးတၢ်နၢ်ပၢၢ်လၢ ယွၤအသးစံးကတီၢ်တၢ်လၢကွဲးအါဘိအပူၤခိဖျိပျၢကွဲးလံာ်စီဆုံအါဂၤန့ၣ်လီၤ.

ပထံၣ်တၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်စိကမီၤလၢယွၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လၢပုၤသးကံၢ်ပူၤဒုၣ်ဝဲလိၣ်ဘၣ်ပတၢ်ဒီးသန့ၤထီၣ်ပသးလၢ သးစီဆုံအိၣ်ဒ်လဲၣ်ဝံၤ, ပကဃုာ်ဃီပတၢ်သးစၢ်ဆၢဆူကွဲးလၢပဝဲစ့ၢ်ကိးဒီးသန့ၤထီၣ်ပသးလၢအတၢ်ဒုးန့ၣ်ပူၤတၢ်အနိပ ညီလၢအဆဲးမၤအသးအိၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးဖျိထီၣ်တၢ်အနိပညီ ILLUMINATION

လၢတၢ်ထူးထိုက်လံာ်စီဆုံအနိပညီအတၢ်အိၣ်သးအပူၤ, illumination ကဘၣ်တၢ်ထူးထိုက်အနိပညီဒီး:

သးစီဆုံအတၢ်မၤဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်နၢ်ပၢၢ်လံာ်စီဆုံလၢအကြးအဘၣ်ဆူပူၤကညီန့ၣ်လီၤ.

ပဗုသ့ၣ်ညါနီၤဖးတၢ်မၤခံမံၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမံၤမ့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢယွၤဒုးအိၣ်ထီၣ်လၢပုၤကညီအသးကံၢ် ပူၤအတၢ်မၤဖဲသးစီဆုံဟဲဆူပူၤကွဲးလံာ်စီဆုံလၢအနိၣ်ထံးတံၢ်နီၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဒီးဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအဲၣ်သ့ၣ်ဒ်သိး လၢတၢ်လၢအဲၣ်သ့ၣ်ကွဲးဝဲကမ့ၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထီၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢယွၤစံးဒီးတမ့ၢ်ဒုၣ်တၢ်လၢပုၤကညီစံးတဂ့ၤအဂီၢ် လီၤ. တၢ်ဒုးဖျိထီၣ်တၢ်အနိပညီမ့ၢ်ဒဲးဒ်သးစီဆုံဆၢထၢၣ်ဒီးပူၤန့ၣ်လီၤ. အဲၣ်ဆီၣ်ဝဲပူၤစ့ၢ်ကွဲးကတၢ်ခရံၣ်ဖိ တဖၣ်ဒီးအိးထီၣ်ပသးလၢပကန့ၢ် ပၢၢ်ဒီးဒီးန့ၢ်တၢ်လၢအဲၣ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အစိအကမီၤလၢ လၢလံာ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ဘၢဖိသြးစံး Dr. Vern Poythress

ခိဖျိလၢအဲၣ်အတၢ်ဒုးဖျိထီၣ်တၢ်အနိပညီ, သးစီဆုံဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ဃးအကလုၢ်ကထီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ကူၣ် သ့အံၤတမ့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဆုံဆုံဇၢဘၣ်လီၤ. အဲၣ်ဘၣ်ကဒါကွဲးစ့ၢ်ကိးပတၢ်ဆိကမိၣ်ထံၣ်မ့ၢ်, တၢ်သ့ၣ်ညါဒုၣ်တၢ်, တၢ်သးဂဲၤ, တၢ်ဆၢန့ၢ်, တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤ, တၢ်သးအိၣ်, လုၢ်လၢသကးပဝး-ပက့ၢ်ပဂီၤဖဲလဲၣ်တခါဂ့ၤလၢအပာ်ဃုာ်လၢပတၢ်နၢ်ပၢၢ် တၢ်ကွဲးစီဆုံတၢ်ဒုးဖျိထီၣ်အနိပညီလၢသးစီဆုံသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီတခါခရံၣ်ဖိတဖၣ်ပာ်ဝဲလၢအသးလၢပမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီး, ပနၢ်ပၢၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆုံသိၣ်လိဝဲ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတခါန့ၣ်, ပုၤကညီတဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိအိၣ်လၢတၢ်ဒဲးဘးယိာ်ယိာ်လၢပနၢ်ပၢၢ်တၢ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးယွၤလၢပနီၣ်ကစၢ်ဒဲးဝဲတသ့ဘၣ်လီၤ. ပလိၣ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်ယွၤအနီၣ်ကစၢ်ဒဲး-သးစီဆုံ-လၢကဒုး န့ၣ်ဖျိထီၣ်တၢ်အနိပညီဆူပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒိကန့ၣ်စီၤပီလူးစံးကတီၢ်ဘၣ်ဃးသးအတၢ်ဒုးဖျိထီၣ်တၢ်အနိပညီလၢ ဝကရံၣ်သူး ၂:၁၁-၁၃ ဒ်လဲၣ်:

အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ပူၤကညီသးအိၣ်လၢအပူၤဒီး, မ့ၢ်မတၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပူၤကညီန့ၣ်တကလဲၣ်. ဒ် န့ၣ်အသိး, တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးယွၤတဖၣ်န့ၣ်, ပူၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်နီတကဘၣ်. သ့ၣ်ဝဲထဲယွၤအသးတကဇၢလီၤ. ဒီးပဒီး န့ၢ်ပာ်ဒိၣ်အသးတမ့ၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်သးဘၣ်ဃးဒီးယွၤ, ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ်လၢယွၤဟ့ၣ်ကလီကလီပူၤလီၤ. ဒီးတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ပစံာ်တဲၤတဲၤလီၤလၢတၢ်ကတီၢ်လၢပုၤကညီအတၢ်ကူၣ်သ့သိၣ်လိဝဲန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်လၢသးစီဆုံ သိၣ်လိဝဲတဖၣ်လီၤ. ပပာ်သ ဩတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးသးလၢတၢ်ဘၣ်ဃးဒီးသးန့ၣ်လီၤ (ဝကရံၣ်သူး ၂:၁-၁၃).

ဖဲအံၤ၊စီၤပီလူးတဲၤဖျါထီၣ်ဝဲလၢသးအတၢ်မၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပတအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢလၢပကဖိၣ်န့ၢ်ယွၤအတၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်ပကြၢးအသိးဘၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဃိသးအနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဒုးဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်အရူဒိၣ်နီၣ်ကီၢ်လၢပတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညိၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

သးအတၢ်ဒုးဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢတဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်အိၣ်အါတၢ်ဖးထီၣ်ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ယါဘျါတၢ်အရူဒိၣ်ကတၢ်တမံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကွီအိၣ်ဝဲန့ၢ် အလံာ်မံၤဟူသ့ၣ်ဖျါအပူၤအဝဲအိၣ်မူစးထီၣ်လၢ ၁၆၁၆ တူၤ ၁၆၈၃ န့ၢ်လီၤ. လၢကွီအိၣ်ဝဲန့ၢ်အလံာ်, *Spiritual Illumination Prove from Scripture* အပူၤအဝဲပာ်ဖျါဖျါလီၤသးစီဆုံအတၢ်ဒုးဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အံၤ:

ယွၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤအိၣ်ဝဲသ့ၣ်တၢ်လၢပကဘၣ်သ့ၣ်ညါ,ဒီးပကဘၣ်န့ၢ်,လၢပကအိၣ်မူလၢယွၤအပူၤလၢတၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၢ်,မ့တမ့ၢ်ဟဲဆူအအိၣ်,ဒီးအိၣ်ဆိးလၢခရံၣ်အပူၤ;ဒ်န့ၢ်အသိးတၢ်အိၣ်ဂၢၢ်အိၣ်ကျၢၤလၢပုၤကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အစုပူၤပာ်ဃုာ်ဝဲလၢလံာ်စီဆုံအပူၤ,မ့တမ့ၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ပုၤလၢယွၤအတၢ်လီၤဖျါထီၣ်သးအပူၤန့ၢ်လီၤ.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,လၢအဘၣ်တၢ်ယၤထီၣ်တူၤလၢအကတၢ်တဖၣ်ပနီၣ်ပာ်အိၣ်လၢပနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲတသ့;ဒီဖျါပမ့ၢ်န့ၢ်ပာ်ဒီး,တမ့ၢ်ကလိၣ်လၢပကဘၣ်တၢ်သိၣ်လိပုၤဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဒီဖျါသးစီဆုံဘၣ်လီၤ.ဒီဖျါလၢတၢ်အံၤအဃိ,အဝဲသိၣ်လိပုၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢာ်,မၤသ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ပုၤလၢပကထံၣ်သ့ၣ်ညါ,န့ၢ်ပာ်,ဒီးအာၣ်လီၤအိၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ် န့ၢ်လီၤ.

ကွီအိၣ်ဝဲန့ၢ်လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကွဲးစီဆုံတဖၣ်ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခဲလၢာ်လၢပကဘၣ် “အိၣ်မူလၢယွၤအပူၤလၢတၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၢ်,”ဒီး“ဟဲဆူအအိၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးလၢခရံၣ်အပူၤ,”ဒီး“တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤလၢပုၤကွဲန့ၢ်လွဲန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အစုပူၤ” န့ၢ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ဒ်သိးဒ်ပုၤတစူၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤတၢ်တဖၣ်ဖီၣ်န့ၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆုံအိၣ်ဒီးတဲၤဝဲလၢအနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲအကျိၣ်အကျၢၣ်သ့ဝဲအသိး, “ပနီၣ်ပာ်လံာ်စီဆုံတူၤလၢအကတၢ်တသ့” မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢသးစီဆုံမၤသ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ပုၤ လၢ “ပကထံၣ်သ့ၣ်ညါ,ဆိကမိၣ်ဒီးတူၤလီၤအာၣ်လီၤအိၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဘၣ်လီၤ.”

ဖဲ ၂၀၀၆သး ၃:၁၆ စံးကတိၤဘၣ်ဃးတၢ်ကွဲးအသးခဲလၢာ်န့ၢ်ကွဲးအသးလၢယွၤအသးစီဆုံန့ၢ်,အဝဲကတိၤဘၣ်ထွဲတၢ်တစဲဆူတၢ်ထံၣ်လၢလံာ်စီဆုံဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ပညိၣ်လၢယွၤ,မ့တမ့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲၤလီၤတံၢ်န့ၢ်အအံၤ “expired” –ဘၣ်တၢ်ကသီထီၣ်–လၢယွၤအသးပူၤ,ဒီးလၢတၢ်န့ၢ်အဃိတၢ်ကွဲးစီဆုံအနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲလၢယွၤအနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲအအိၣ်န့ၢ်လီၤ.ဖဲပစံးကတိၤဘၣ်ဃးဘၣ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤအိၣ်လၢတၢ်တမံၤန့ၢ်,ပစံးကတိၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤမ့တမ့ၢ်မိးကွၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပိးသးဝး,ဒီးတၢ်ကတိၤ “တၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်” လီၤကံၤအတူၤလၢတၢ်လၢပအဲၣ်ဒီးတဲၤအိၣ်အဝဲခဲလၢာ်,လၢပလိၣ်ဘၣ်သးစီဆုံလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ယွၤအကလုာ်ကထိအစိကမီၤလၢအကမ့ၢ်တသ့ကဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်န့ၢ်ပာ်ဒ်သိးလၢပသးတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒုးဖျါထီၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢယွၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ,လၢပကဖိၣ်န့ၢ်ယွၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဆုံအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်စံးမၢၣ်ဘဲၤဘၣ် Dr. Simon Virbert

တၢ်ဒီးန့ၢ်ယွၤအစိကမီၤလၢပုၤသးကံၢ်ပုၤမ့ၢ်တၢ်လၢယွၤမၤဖဲအဝဲထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤပုၤကွဲးလံာ်အခါ,အဃိ,ပတဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤပသးလၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢထးလၢဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါပုၤတၢ်အိၣ်ပညိၣ်,အိၣ်ပညိၣ်လၢယွၤ,ဒီဖျါသးစီဆုံ,ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကတိၤ,ဟ့ၣ်ပုၤနီၣ်သးအတၢ်သ့ၣ်ညါဒီးဟ့ၣ်ပုၤတၢ်အကံၢ်အစိလၢကမၤစၢၤပုၤလၢပကန့ၢ်ပာ်တၢ်လၢတၢ်အကလုာ်ကထိတဖၣ်စံးဝဲန့ၢ်လီၤ.

သဒိၣ်သးကွဲးကျဲၤန့ၢ်ယၢၣ် Rev. Thad James, Jr.

ခဲအံၤပကွၢ်တ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်လၢပကဒီးသန့ၤထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံအစိခိၣ်ထဲလဲၣ်ဝဲၤ.ပကဃိထံတၢ်လိၣ်ဘၣ်ပုၤကညိအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢဒ်တၢ်တမံၤလၢအဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတိၤပသးလၢပကထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညိၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်လိာ်ဘၣ်ပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢ **NEED FOR HUMAN EFFORT**

ပကဆိကမိၣ်ပာ်သးပတၢ်လိာ်ဘၣ်ပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢလၢကျဲးခံကပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပကကွၢ်သကိးပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢမ့ၢ်တၢ်လၢအရၢဒိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးခံပကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢတနီၤလၢအဒုးသ့ၣ်ညါပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢန့ၣ်လီၤ. မ်ပယုၣ်ဃီအဆိကတၢ်ဆူပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဒိၣ်တၢ်မ့ၢ် **IMPORTANCE**

ညီန့ၣ်အါတၢ်ပှၤခရံၣ်ဖိလၢအသးအိၣ်မၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးယွၤအသးအတၢ်မၤလၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီအတၢ်လၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်လိာ်အသးဒီးပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲတီၢ်ဝဲလၢတဘျီတခါသးမၤတၢ်တလၢကွၢ်ပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢလၢတလိာ်ပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢတဖၣ်န့ၣ်,တုၤဒုၣ်လဲာ်ထီၣ်ဒါပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢဒါပမၤလိလံာ်စီဆံ့န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်အံၤတပာ်တၢ်ကွၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်ပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢဒါပထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီဘၣ်လီၤ.ကျဲးမုၢ်ဆၢၣ်မုၢ်ဂီၤကတၢ်တဘၢလၢသးစီဆံ့ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်ပညီဆူပှၤမ့ၢ်ဝဲဒီဖျါ,မ့ၢ်တမ့ၢ်တပှၤဃီဒီးပတၢ်မၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိ,ဖဲပကတၢ်မၤစ့ၤလီၤပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢကျဲးစၢၤထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီအတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်,တၢ်လီၤအရၢ ဒိၣ်အိၣ်ဝဲတတီၤလၢတၢ်ကမၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်လၢတၢ်ကနၢ်ပာ်တၢ်ကွၢ်စီဆံ့တဖၣ်ဂ့ၢ်တဘျီဘၣ်အဂီၢ်လီၤ.

သန့က့ၢ်,လၢဘၣ်ကဝီၤတနီၤန့ၣ်,ပှၤပိာ်ခရံၣ်အံၤလၢအသးအိၣ်မၤတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်မၤစ့ၤလီၤတၢ်တမံၤလၢလၢအလီၤကၢ်ပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢမၤတၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ကတံာ်ကတီၤသးလၢကဖးလံာ်စီဆံ့အခါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်,အဝဲသ့ၣ်ညီန့ၣ်ဘၣ်သးဝဲ “နီၢ်သး” အတၢ်သးဘူးသးအကျဲးဖဲလံာ်စီဆံ့တတီၤအတၢ်ကစီၣ်ဟဲဝဲဆူပှၤဖးတၢ်ဖိလၢအတလိာ်ဟူးဂဲၤမၤတၢ်နီၤတမံၤလၢယွၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤစ့ၤက့ၢ်န့ၣ်ကတၢ်တဖၣ်အံၤတုၤလိာ်အာၣ်လီၤဝဲတၢ်အရၢဒိၣ်လၢပကဘၣ်ဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆံ့အိၣ်ပညီဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကကွၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီဖျါတၢ်န့ၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လဲၤကပာ်ပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢမ့ၢ်တၢ်လၢအတဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါဒီးလံာ်စီဆံ့န့ၣ်လီၤ. ဒီစီပီလူးကွဲးဝဲလၢ ၂တံၢ်မသး ၂:၁၅ အပူၤအသိး:

ကျဲးစးကဲထီၣ်လၢပှၤဘၣ်ယွၤအသး,ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအမဲာ်ဆုးအလီၤတအိၣ်ဘၣ်,ပှၤနီၤဖးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအကလုၢ်ကထီၣ်အဆၢတီၤတီၤလီၤလီၤန့ၣ်တက့ၢ် (၂တံၢ်မသး ၂:၁၅).

လၢလံာ်စီဆံ့တဆၢအံၤအပူၤ,စီပီလူးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢစီတံၢ်မသးလၢကမ့ၢ်ပှၤတကလၢနီၤဖးယွၤအကလုၢ်ကထီၣ်လၢအတီၤအလီၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တီၢ်နီၣ်တၢ်အဒိလၢစီပီလူးသ့ဝဲလၢတဲဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. စီတံၢ်မသးကဘၣ်မ့ၢ် “ပှၤမၤတၢ်ဖိတက” လီၤ. ဖဲအံၤပှၤတၢ်မၤမိၣ်သ့ၣ်လ့ၣ်အတၢ်ကတီၤအဖျါ *ergates*,တၢ်ကတီၤအဖျါလၢညီန့ၣ်ပညီတၢ်ဆူပှၤမၤတၢ်လၢစံာ်ပျီပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးစီတံၢ်မသးကဘၣ်မၤဝဲအဂ့ၢ်ကတၢ်,မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒိၣ်တၢ်ကျိၣ်ထံတနီၤပာ်ဖျါဝဲအသိး,အဝဲကဘၣ် “သ့ၣ်တုၤသးတုၤ” န့ၣ်လီၤ.

ဒီဖျါတၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ပှၤထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီတကလၢပှၤသ့ၣ်တုၤသးတုၤ,ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢစံာ်ပျီပူၤလၢအမၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်,စီပီလူးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢစီတံၢ်မသးလၢကပၤန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးအါအါလၢအတၢ်မၤလိတၢ်ကွဲးစီဆံ့အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်ပညီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးမ့ၢ်မနုၤလဲာ်? ဒီးပတၢ်ဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆံ့မၤသကိးတၢ်ဒီးပပှၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘၢဒါလဲာ်?

တၢ်န့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆံ့မ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢသးစီဆံ့မၤဝဲဒီးတမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢပမၤဘၣ်ဒီး,ဘၣ်မနုၤပမၤတံာ်တံာ်ပသးလၢတၢ်မၤတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီလဲာ်? ဒီးတၢ်စံးဆၢဆူတၢ်န့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအညီကဒၣ်လီၤ. ယွၤတဟ့ၣ်ကနၢ်တၢ်ကၢ်တၢ်ကျဲးဘၣ်လီၤ. ယွၤတဖျါပှၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်လၢအတအိၣ်ကတံာ်ကတီၤအသးလၢကစံာ်တဲာ်တဲာ်လီၤတၢ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ကပာ်ဃုာ်လၢယွၤအတၢ်မၤအပူၤလိာ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တုၤသးတုၤဒီဖျါယွၤတမၤဒၣ်တၢ်ဒီဖျါလၢပှၤဘၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်အဝဲမၤစ့ၤကီးတၢ်လၢပဖိဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.... လၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီအတၢ်လဲၤကျဲးန့ၣ်,တၢ်လၢအမၤအသးတမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဖဲပပာ်တဲာ်လီၤလၢပကနၢ်ပာ်တၢ်လၢလံာ်စီဆံ့တဲာ်ဘၣ်,အိၣ်စ့ၤကီးဒီးတၢ်မၤကဆီထီၣ်တၢ်အကျိၣ်အကျဲးလၢ ယွၤမၤတၢ်လၢပပူၤဒ်သိးလၢပကကဲထီၣ်တမ့ၢ်ဒၣ်ပှၤဂီၢ်မုၢ်လၢအနၢ်ပာ်လံာ်စီဆံ့လီၤလီၤဆီဆီတတီၤအံၤတဲာ်မနုၤလဲာ်ဘၣ်,မ့ၢ်ပကဲထီၣ်ပှၤဂီၢ်မုၢ်လၢအဆိကမိၣ်

အါထီၣ်ကျဲလၢယွၤအဲၣ်ဒီးပဆိကမိၣ်,ကျဲလၢအဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပဂီၢ်လၢပကဆိကမိၣ်,ပကထံၣ်တၢ်လၢအကျဲ
န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ခဲၣ်ၤဘဲၣ် Dr. Carey Vinzant

တၢ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢသးစီဆုံတအဲၣ်ဒီးပဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ပညီလၢပကဘၣ်အိၣ်ဂၢၢ်တပၢၢ်တမၤတၢ်နီၣ်တမံၤဖဲပထုး
ထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအခါတၢ်လီၤ. နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီလၢအတံးန့ၣ်မူဒါလၢလၢပုၤပုၤပာ်ဃုာ်တၢ်မၤဆူၣ်
ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်စံးဒုးဒုးလဲာ်လၢတၢ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢသးစီဆုံအိၣ်ပဟ်ဃုာ်တၢ်ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီး
တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအဝဲတုၣ်တုၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ခိၣ်,သးစီဆုံဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံလၢကဒုးသ့ၣ်ညါလီၤ
တၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်သူပုၤကညီ,ပာ်ဃုာ်ပုၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢပုၤဖးလံာ်ဖိအအိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်နီၣ်န့ၣ်,သးစီဆုံဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်ပညီဆူပုၤမုၢ်ဆူၣ်မုၢ်ဂီၢ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအကျဲလၢပဒါလီၤအိၣ်လၢပတၢ်
ကတဲာ်ကတီၤပသးအပူၤန့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးဒုးဒုးန့ၣ်ညီန့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါခိၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အကျဲအသိး,သးမၤတၢ်ခိၣ်ဖျါပတၢ်ဖး
ဒီးမၤလိတၢ်အကျဲလၢကတုၣ်ပုၤတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အ ကလုာ်ကထါလၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ,ကြးမုၢ်တၢ်ဖျါဆုံလၢပုၤဖးလံာ်စီဆုံအိၣ်တက့ၢ်အဂီၢ်လၢလံာ်စီဆုံအကူၢ်တနီၤလိာ်ဘၣ်ပုၤကညီအတၢ်ဂဲၤ
ပျါထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအိၣ်အဂၤတဖၣ်တက့ၢ်လီၤ. လၢကျဲတဘိန့ၣ်,လံာ်စီဆုံအတီၤတနီၤဖျါဆုံဆုံလၢလိာ်ဘၣ်ဒုးဒုးတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲး
ဘါတဆံးတက့ၢ်လၢပကန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်ကယၤတဖၣ်အပူၤ,ပုၤဖြီးထဲၣ်စတဲးဖိတဖၣ်ဖျါဃာ်တံာ်ဝဲဘၣ်ဘၣ်
လၢတၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢတၢ်ကန့ၣ်ဒီးဒိကန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်အဂီၢ်ဖျါဆုံဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်လီၤတတီၤမ့တမ့ၢ်အဂၤတ
တီၤလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလၢပုၤကိးဂးဒီးန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်ဘူးကသ့န့ၣ်လီၤ.လၢကျဲအဂၤတဘိန့ၣ်,လံာ်စီဆုံအကူၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢအ
ကီၤ ဒိၣ်မး,ဒီးတနီၤတုၤဒုးဒုးလဲာ်တၢ်ကန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်လၢလၢပုၤပုၤတသ့ဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဘၣ်တဲလီၤလီၤန့ၣ်,လံာ်စီဆုံအတီၤအိၣ်တက့ၢ်လီၤတဲာ်ဝဲလၢတၢ်ထံၣ်တလၢခံမံၤအံၤအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်
စီဆုံအကူၢ်လၢအဖျါဆုံတဖၣ်အိၣ်တက့ၢ်လိာ်ဘၣ်ပုၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါတဆံးတက့ၢ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်
ပညီအပူၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ဖဲပဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်စီဆုံအတီၤလၢအကီၤဒိၣ်န့ၣ်,တၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးညီန့ၣ်လိာ်ဘၣ်ပုၤကညီ
အတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအပတီၢ်လၢအဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပာ်ဖျါအါထီၣ်တၢ်ဆူတၢ်ပာ်သ့ၣ်
ပာ်သးပုၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ်လၢတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးလၢတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီန့ၣ်,
မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢပကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတၢ်လုၢ်ဘၢတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တနီၤလၢယွၤညီန့ၣ်ဖဲစိာ်ဝဲလၢကပာ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤကညီအ
တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုၢ်ဘၢတဖၣ် INFLUENCES

တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဝဲတမံၤလၢအမၤဘၣ်ဒိပုၤလၢအသးအိၣ်မၤဂ့ၢ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီလၢမုၢ်တ
န့ၣ်ညါအံၤ,မ့ၢ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်အမၤလိလံာ်စီဆုံလၢကျဲလၢအတပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢလၢအဖျါလၢခိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်
အိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပဆိကမိၣ်လၢကျဲတဘိဘိပမၤပုၤဖျါပသးလၢတၢ်အိၣ်မူတၢ်လဲၤခိၣ်ပုၤသ့ဒီးထဲဒုးဖဲဆူတၢ်ကွဲးစီဆုံအ
အိၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်တယာ်ဆိကမိၣ်ဆိတၢ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်ကတၢ်အကျါတမံၤလၢပကသ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ဃးပုၤကညီ
အတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအပူၤမ့ၢ်ဝဲလၢပဂုၢ်ကျဲးစးထဲလဲၣ်န့ၣ်သက့,ထီဘိပသးဘူးပသးဆူလံာ်
စီဆုံအအိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိဘၣ်ကဒါက့ၢ်ပုၤလၢတၢ်လုၢ်ဘၢအါမးလၢပဂံၢ်အိၣ်တလၢာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးပပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတၢ်
လုၢ်ဘၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်အါဒီး,ပထံၣ်သ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အဘၣ်မ့တမ့ၢ်တဘျီကသ့ဝဲတထီၣ်,ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤစၢၤပုၤမ့ၢ်တမ့ၢ်
မၤဘၣ်ဒိၣ်ပုၤဒ် ပထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီမ့ၢ်ဂ့ၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ပကဆိကမိၣ်သကိးတၢ်လုၢ်ဘၢအအိၣ်သ့ၣ်သၢမံၤလၢတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢပတုၣ်လီၤအိၣ်ခိၣ်ဖဲပအိၣ်ကတဲာ်က
တီၤပသးလၢပကထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လုၢ်ဘၢတဖၣ်အံၤဘၣ်ထွဲလိာ်အသးကဒဲကဒဲ,ဘၣ်ဆၣ်ပကက
တီၤဖျါအဝဲသ့ၣ်လီၤလီၤဆိဆိလၢပန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်ကညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အဆိကတၢ်တၢ်လၢပကယၤထီၣ်မ့ၢ်ပတၢ်ထုးထီၣ်ဆိ
လံာ်စီ ဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထူးန့ၣ်လံာ်အိၣ်ပညိၣ် Exegesis

လၢတၢ်မၤလိလၢအပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံတဆိဘၣ်တဆိအံၤအတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ်,ပကဟ်ပနီၣ် **exegesis** အိၣ်ပညိၣ်
ဒ်:

တၢ်ထူးန့ၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢလံာ်စိဆံၣ်အတၢ်တဖၣ်အအိၣ်

-လီၤဆီဒၣ်တၢ်နီၣ်ဖျါတၢ်ကွၢ်သကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စံၣ်စါတဲစါတၢ်အိၣ်သး,လံာ်ဇါလဲၣ်ဇါအကွၢ်အဂီၢ်တဖၣ်,တၢ်
သူက့ၢ်သန့ဒီဝီၣ်ဩ,ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်အိၣ်ဆိး,ဒီးတၢ်အကတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးလၢပကတဲဘၣ်ဃးတၢ်ဒုး
န့ၣ်ဖျါထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်သန့က့,လၢခဲအံၤအဂီၢ်,ပအဲၣ်ဒီးန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢတၢ်ထူးန့ၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်လၢပမၤတ့ၢ်လၢအပူၤ
ကွံာ်မၤစၢၤပူၤလၢပကအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပသးလၢတၢ်ထူး ထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ်ဃုာ်ကိးမံၤဒဲးလၢအိၣ်ဒီးပူၤလၢတၢ်ထူးန့ၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပူၤလၢပကထူးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်
ပညိၣ်ဆူညါန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကူၣ်သ့,တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ဒီးလုၢ်လၢသကိးပဝးလၢပမၤဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သးဒီးလံာ်စိဆံၣ်
တဘျီလုၢ်ဘၢပူၤဖဲပလဲၤဆူလံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်လၢအံၤတဘျီန့ၣ်လီၤ.အဒိ,ကိးဘျီဒဲးဖဲပမၤလိလံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်ဩဒီးက့ၢ်သန့န့ၣ်,ပမၤ
အါထီၣ်ပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢပကဘျီဆဲးလံာ်စိဆံၣ်အတၢ်ထံၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ဟံးန့ၣ်မူဒါအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပမၤတၢ်
လၢပကန့ၣ်ပဂၢၢ်လံာ်စိဆံၣ်အလံာ်ဇါလဲၣ်ဇါအကလုာ်တဖၣ်,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စံၣ်ဃဲ,တၢ်သိၣ်တၢ်သီ,ထါ,ဝဲအတၢ်ကတီၤဆိပတ်တ
ဖၣ်,တၢ်ကတီၤဒီးတၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးတဖၣ်န့ၣ်,ပဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤပူၤလၢပကန့ၣ်ပဂၢၢ်အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်လၢဆၢကတီၢ်လၢအံ
န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒ်ပမၤလိဘၣ်ဃးလံာ်စိဆံၣ်အတၢ်စံၣ်စါတဲစါလၢပူၤန့ၣ်,ပဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤပူၤလၢပကဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူ
တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကန့ၣ်ပဂၢၢ်အါထီၣ်ယံၤန့ၣ်အလီၤလီၤ. ပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါကိးမံၤဒဲးလၢပမၤန့ၣ်လီၤဆူတၢ်ထူးန့ၣ်လံာ်
စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်မၤစၢၤကတဲာ်ကတီၤပူၤလၢတၢ်မၤလိတၢ်ဆူညါအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်လုၢ်ဘၢတၢ်ခံမံၤတမံၤလၢဒိဘၣ်ကဒါက့ၢ်ပပူၤကညိအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢတၢ်ထူးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညိၣ်အတၢ်
ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤမ့ၢ်ပတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢပူၤတဝၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရုလိာ်မၤသကိးတၢ် Interaction

တၢ်ရုလိာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပူၤအကမ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဘၢတၢ်အိၣ်အအါကတၢ်,ဘၣ်ဆၣ်ဘၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအိၣ်ခဲအံၤ
ခဲအံၤ,လုၢ်ဘၢတၢ်လၢပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအဖိခိၣ်လၢပကန့ၣ်ပဂၢၢ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ.ပဝဲခဲလၢာ်ပအဲၣ်ဒီးမၤတၢ်လၢတၢ်
ထူးန့ၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်လီၤလီၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ပပလၢာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တပလၢာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပမ့ၢ်တဘၣ်တၢ်လုၢ်ဘၢပူၤလၢပ
တၢ်ရု လိာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပူၤအကဘၣ်ဒီးပထူးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်ဘူးတသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်လီၤ.

ပူၤအက,လၢစါခဲအံၤဒီးလၢအပူၤကွံာ်ခဲဖုလၢာ်,ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ
အဟဲလၢသးစိဆံၣ်လၢမၤစၢၤပူၤသ့ဒ်ပထူးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲအတၢ်မၤလၢအ
လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ပူၤတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဂ့ၢ်အဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်သိၣ်လိပူၤဘၣ်ဃးလံာ်စိဆံၣ်
အကျိာ်တဖၣ်ဒီးလံာ်ဇါလဲၣ်ဇါဒီးတၢ်စံၣ်စါတဲစါဒီးအကသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်လၢအမၤစၢၤပူၤလၢပကန့ၣ်ပဂၢၢ်ဒီးမၤထွဲယုၤအက
လုၢ်ကထါန့ၣ်လီၤ. လံာ်စိဆံၣ်လၢပဟံးဃာ်လၢပစုဒၣ်လဲာ်ဟဲဆူပအိၣ်လၢပူၤဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲဆူပအိၣ်ဒီးဖျါပူၤ
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,ပူၤကျိာ်ထံတၢ်တဖၣ်,ပူၤကွၢ်က့ၢ်လံာ်မဲာ်ဖျါဒီးလံာ်အကျိာ်တဖၣ်ဒီးပူၤလၢအစဲးကျိးလၢကရၤလီၤဝဲတဖၣ်
အတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.

တလၢကွံာ်တၢ်အံၤ,ပဝဲအါဂၤအိၣ်ဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်ကရၢကရိလီၤဆီတဖၣ်ဖဲပတူၢ်ဘၣ်ဒ်ပအိၣ်လၢပဟံၣ်,ဟ်ဃုာ်ပ
တၢ်အိၣ်ဖျါဒီးပခရံၣ်ဖိကရူၢ်ကရၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အံၤနီၤဟ့ၣ်လုၢ်လၢမံၤဃီလၢအလုၢ်ဘၢတၢ်လၢကျဲ
လၢပမးဒီးန့ၣ်ပဂၢၢ်တၢ်ကွဲးစိဆံၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးလၢပဒီးန့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါဒိၣ်သရၣ်,သရၣ်သမါဒီးပူၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်
အကတဂၤစုာ်စုာ်မၤစၢၤပူၤလၢကျဲအါဘိစုာ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ပမၤလိန့ၣ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်တဖၣ်ဒီးဖျါပူၤအတၢ်မၤန့ၣ်,တၢ်လီၤတဲာ်တူၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်
န့ၣ်လီၤ. ပမၤလိန့ၣ်တၢ်လၢပူၤလၢအလီၤကံၢ်ဒီးပူၤဒီးပူၤလၢအလီၤဆီဒီးပူၤ,ပူၤလၢအအိၣ်လၢညါဒီးပူၤလၢအအိၣ်လၢခ့ၢ်ခဲ
အံၤ,ပူၤလၢပသ့ၣ်ညါအနီၢ်ကစၢ်ဒီးပူၤလၢပတထံၣ်ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်အအိၣ်လီၤ. တဘျီလုၢ်လၢဖဲပပလၢာ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တပလၢာ်
ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်,ပထူးထီၣ်လံာ်စိဆံၣ်အိၣ်ပညိၣ်ခဲလၢာ်မ့ၢ်ဒီးကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဘၢပူၤလၢပမၤအကတဖၣ်ယိာ်ယိာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုၢ်ဘၢအခိၣ်သ့ၣ်သၢမံၤတမံၤလၢပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢတၢ်ကတဲာ်ကတီၤအပူၤမ့ၢ်ပနီၢ်ကစၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်လဲၤခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤခိၣ် Experience

မ့ၢ်တၢ်ကြၢၤဒဲးဘၣ်ဝဲလၢပကစံးလၢတၢ်တမံၤလၢလၢပဘၣ်သဂၢၢ်လၢပတၢ်အိၣ်မူကိးနံၤဒီးဒိခရံၣ်ဖိတဖၣ်မ့ၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်လဲၤခိၣ်တမံၤ,ပၢ်ဃုာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပပၢ်ဖျါထီၣ်တ့ၢ်ဒိအမ့ၢ်တၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်လံာ်အခိၣ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤကတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိဖဲအံၤလၢပတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ ပအဲၣ်ဒီးပညိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢညိၣ်န့ၣ်ပဆိကမိၣ်ဖဲပစံးကတီၤဘၣ်ဃးပနီၢ်ကစၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်လဲၤခိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပတၢ်လဲၤတၢ်ဒီးယွၤန့ၣ်လီၤ.ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအနီၢ်ကစၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်အံၤဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤတၢ်ဆူတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်လၢက့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အဒိ,ပဝဲခရံၣ်ဖိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်မၤစီဆံၣ်သးမၤအါထီၣ်ပကံၢ်ပစိလၢပကထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်အဂီၢ်; က့ၢ်လၢပအိၣ်မူမၤဘၣ်ဒိကဒါက့ၢ်ပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢပကဖိၣ်န့ၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပှၤပိာ်ခရံၣ်အခံတဖၣ်သးတီၢ်-ဂုၢ်က့ၢ်စးဆိကမိၣ်,ဟူးဂဲၤဒီးတူၢ်ဘၣ်တၢ်လၢက့ၢ်လၢအမၤမုၢ်ယွၤအသးန့ၣ်-အဝဲသ့ၣ်အါတက့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤအံၤဂ့ၢ်အလီၤလၢကမၤလိန့ၣ်တၢ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အခိၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်တက့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်တဖၣ်စိာ်ပတၢ်အိၣ်မူဃုာ်ဖိလီၤပလိာ်ဒီးယွၤအကလုာ်ကထိဘၣ်ဒီး,တၢ်မၤလိလံာ်စီဆံၣ်ညိၣ်န့ၣ်ဆုၢ်တၢ်ဆူတၢ်ထုးထီၣ်ကမၤတၢ်အခိၣ်ပညိၣ်ဒီးမၤဘၣ်ထွဲကမၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပတၢ်လဲၤခိၣ်လၢအပူၤကွံာ်မၤဘၣ်ဒိကဒါက့ၢ်ပကံၢ်ပစိလၢပကထုးထီၣ်တၢ်အခိၣ်ပညိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပံးန့ၣ်မူဒါလၢလၢပှၤပှၤသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.ပှၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်ကိးကဒိးအိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခိၣ်တဖၣ်လၢသိန့ၣ်ပက့ၢ်လၢပဆိကမိၣ်,တူၢ်ဘၣ်ဒီးပၢ်သ့ၣ်ပၢ်

သးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လဲၤခိၣ်တဖၣ်အံၤလုၢ်ဘၢပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢပကထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,ပှၤလၢအဒိၣ်ထီၣ်ဘၣ်လၢပှၤတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ်အပှၤတဝၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ကီၤလၢကန့ၢ်ပၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပှၤဖျိၣ်ဖိယာ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖျါဒီးလၢလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လူၤက့ၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ပှၤတကလၢအဘၣ်တၢ်ဒုးဒိၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအပၢ်ဒိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယုးယိာ်ပၢ်ကဲလီၤကဲလၢကန့ၢ်ပၢ်လံာ်စီဆံၣ်အတီၤအါတက့ၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မဲာ်ဆုးန့ၣ်လီၤ.

တလၢကွံာ်တၢ်အံၤ,ပှၤတကစ့ၢ်စ့ၢ်အိၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်လီၤဆိတဖၣ်,ကံၢ်ဖိဒီးအတၢ်ကမၤမုၢ်ခူသ့ၣ်လီၤဆိတဖၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆိလၢအပဲလၢသးစီဆံၣ်,ဒီး,နီၢ်နီၢ်န့ၣ်,တၢ်ဒဲးဘးလီၤဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢက့ၢ်တဘိမ့ၢ်တမ့ၢ်အကတဘိန့ၣ်,တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢာ်လုၢ်ဘၢပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဖဲအပဲလၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်ဒီးမၤဘၣ်ထွဲအိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ပတၢ်ဒဲးဘးတြီၤဃာ်ပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢပကန့ၢ်ပၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်,ပၢ်ဃုာ်တၢ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်စီဆံၣ်စံးဝဲလၢပမၤန့ၢ်မၤဃုာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢတၢ်တတီၤတလီၤအပူၤလၢပတၢ်အိၣ်မူလၢအပှၤဒီးတၢ်ဒဲးဘးအန့ၣ်ဆၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အဃိတၢ်လၢအမၤဒါက့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲလၢ,ပတၢ်ဒဲးဘးအိၣ်ဝဲလၢပတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အပူၤလၢပကန့ၢ်ပၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိဖဲပပဲဃါဆူလံာ်စီဆံၣ်,န့ၢ်ပၢ်အိၣ်လၢအတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒဲးဘးအစၢအဝံာ်ပကံၢ်သးဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢသးစီဆံၣ်မၤသ့မၤဘၣ်ထီၣ်ပှၤလၢပကမၤတၢ်န့ၣ်လၢပသ့ၣ်ညါဆၢအဘျုး နီၢ်နီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကထၢၣ်ခ့ၣ်အဲၣ်ဒီးသိန့ၣ်စံး Dr. K. Erik Thonnes

တၢ်ဒဲးဘးမၤတံာ်တၢ်ပတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ပှၤကညိၣ်သးအိၣ်ဃုထံၣ်တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးဃုထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.အဒိ,ယၢဖျိၣ်န့ၣ်အပူၤကွံာ်တယံာ်ကဲာ်ဆိးဘၣ်န့ၣ်ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးကုၢ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်က့ၢ်လၢကထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခိၣ်ပညိၣ်လၢအပၢ်တီပာ်လီၤပှၤကုၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲအံၤမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အမ့ၢ်ကျိၤဝဲကွံာ်အတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ်,အဃိအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သ့ဒီးမ့ၢ်ပျဲပှၤစံာ်တဲာ်တဲာ်လီၤတၢ်ဆူပှၤကုၢ်ဖိတဖၣ်ဒၣ်လဲာ်-အဝဲသ့ၣ်ကစံာ်တဲာ်တဲာ်လီၤဝဲလၢ အးဖးစူး ဖိးၣ် ဖဲကုၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢကဘၣ်ဒိၣ်ကန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အကစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်သးစၢၢ်ဆၢဆူ ဖိးၣ်, လၢအစံး,“ဒီးကစၢ်သ့ၣ်ဒေ,မၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒိန့ၣ်အသိးတက့ၢ်”ဘၣ်လီၤ. ယအဲၣ်ဒီးတဲာ်လၢ,နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်-ကစၢ်

တဖန်အနီနီနီမိုဘိုဘက်မဟုတ်တဖန်အတင်ဒီး-တင်ကဲကဲကဲပုဂ္ဂိုလ်သွန်သွန်တမ္ပကယံထဲန့ညါဘဉ်လီၤ.
လီၤကဲလၢအဝဲန့ၣ်မၤဟးဂီၤမုၢ်ကျိၤဝဲကွၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘဉ်ဆဉ်ဖဲပုၤအိၣ်ဃာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤသုးဘူးအသးဆူလံာ်စီဆုံအအိၣ်ဃာ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးပာ်တီၢ်ပာ်လီၤ.ကျဲၤလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဝဲ
န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကမၤကတၢၢ်အကျဲးဖိဖိဖိလံာ်စီဆုံလၢကျဲးန့ၣ်လီၤ.ခဲအံၤ,တဘျီတခါပုၤကညီအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢ
အအိၣ်ဃာ်လီၤလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ကယဲသ့ၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်လီၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်မုၢ်လၢတၢ်စံာ်ညီၣ်မ့တမ့ၢ်
အဝဲသ့ၣ်ထီၣ်မုၢ်လၢတၢ်ကမၢ်,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဖးတၢ်ကွဲးစီဆုံလၢကျဲးန့ၣ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.လၢတၢ်ကဖးလံာ်စီဆုံ
တကျိၤဃီဒီးပတၢ်ဆိကမိၣ်ပာ်စၢၤတဖန်အလီၤ,လိာ်ဝဲလၢ,ဖဲအသ့ၣ်တၢ်ကတၢၢ်,ပကဘဉ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးန့ၣ်ဟူလံာ်တ
တီၤအတၢ်က စီၣ်မုၢ်နီၣ်နီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်လၢပဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးကတၢၢ်ခြံအဲးစံးန့ၣ် Dr. Craig S. Kenner

တၢ်ကတီၤလၢခံ CONCLUSION

လၢတၢ်မၤလိပတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပသးလၢတၢ်ကထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအဂီၢ်အံၤအပူၤ,ပကွၢ်သကိးတုၢ်တၢ်
အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးအကပၤအရဲဒိၣ်ခံထံၣ်လၢပကြၢးမၤတချုးပထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. ပဆိကမိၣ်ပာ်သး
တုၢ်ပတၢ်သန့ထီၣ်ပသးလၢသးစီဆုံအိၣ်ဘဉ်ထွဲတၢ်စုၤတၢ်န့ၣ်မိၢ်ပုၤဘဉ်ဃးယွၤအတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမိၤလၢပုၤအ
သးကံၢ်ပူၤဒုးဒီးသးအတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပပာ်ဒိၣ်တုၢ်တၢ်လိာ်ဘဉ်ပုၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါဒီဖျါတၢ်
ကွၢ်သကိးပုၤကညီအတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ်ဒီးဒီဖျါတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်လုၢ်ဘၢတနီၤလၢယွၤညီန့ၣ်ဟဲစိာ်ဝဲလၢကဝဲ
စၢၤတၢ်လၢပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါလၢကထုးထီၣ်တၢ်အိၣ်ပညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးလၢတၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအဂီၢ်လိာ်ဘဉ်ပုၤလၢပကဒီးသန့ထီၣ်ပသးလၢ
သးစီဆုံအိၣ်ဒီးလၢကဖၢန့ၣ်ပုၤကညီအတၢ်ဂဲၤပျါကျဲးစးဆူၣ်ဆူၣ်ခံမံၤလၢန့ၣ်လီၤ. ပကဘဉ်သုးဘူးပသးဆူလံာ်စီဆုံအ
အိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါ.တၢ်ထုကဖန်အလီၤသးဆူသးစီဆုံဒီဖျါအဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်စီဆုံအစိကမိၤဒီးဒီဖျါပၢဆူလီၤအိၣ်ပအိၣ်
လၢကအိးထီၣ်ပတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးပသးတဖန်လၢပကန့ၣ်ပာ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တဘျီဃီ,ယွၤတီၢ်ပာ်စၢၤဝဲ
လၢပကဘဉ်ဖၢန့ၣ်ပတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါစ့ၢ်ကီး,ဒီဖျါဖး,မၤလိ,မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤကတဖန်ဒီးဒီဖျါမၤဘဉ်ထွဲတၢ်ကွဲးစီဆုံ
တဖန်ဆူပနီၣ်ကစၢ်တၢ်အိၣ်မူအတၢ်လဲၤဒီတဘျီတကတီၢ်ဘဉ်တကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကွဲးစီဆုံအိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်
မၤလၢအသဘဉ်ဘဉ်လၢပကဘဉ်လူၤပိာ်အံၤလၢပတၢ်အိၣ်မူဒီတကတီၢ်ညါ,အဃိပကဘဉ်ပလီၤပသးလၢပကအိၣ်ကတဲာ်
ကတီၤပနီၣ်ကစၢ်ဒုးဝဲအသးလူၤတူၤလူၤတီၤတသ့ဖဲအသ့န့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်တၢ်သးစၢၤဆၢဆူယွၤအသးဒီးဆူပုၤကညီအတၢ်
ဂဲၤပျါကျဲးစးမ့ၢ်အိၣ်ဒီး,ပတၢ်အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးကတူၤထီၣ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအိၣ်ပညီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.